

Foto: Fairtrade MAPP

Masas bilance: Fairtrade ES Atmežošanas regulas kontekstā

FAIRTRADE

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

**Attiecas uz mikro, mazajiem, vidējiem
un lielajiem tirgus dalībniekiem**

pēdējoreiz aktualizēts: 16.4.2026

Masas bilance saskaņā ar EUDR

EUDR aizliedz neatmežojošus izstrādājumus kombinēt ar izstrādājumiem, kas rada atmežošanas risku vai kuru izcelsmi nevar pārbaudīt (skat. BUJ 1.4.).

Lai ievērotu EUDR, uzņēmumiem ir jānodrošina, ka neatmežojoši izstrādājumi un izejvielas visā piegādes ķēdē tiek nošķirti no tādiem izstrādājumiem vai materiāliem, kuru neatmežojošo izcelsmi nevar pierādīt.

Kādos gadījumos EUDR pieļauj kombinēšanu?

EUDR ļauj kombinēt izstrādājumus un/vai izejvielas tikai tad, ja var pierādīt visu iesaistīto izstrādājumu un/vai izejvielu neatmežojošo izcelsmi. Tas nozīmē, ka EUDR izpratnē vienīgā pieļaujamā "masas bilances" forma ir neatmežojoša izstrādājuma/materiāla kombinācija ar citu neatmežojošu izstrādājumu/materiālu.

Svarīgi! Šādos gadījumos uzņēmumiem jāspēj uzrādīt pilnīgu pienācīgas pārbaudes dokumentāciju un atbildības apliecinājumu katram izstrādājumam un katrai ražošanas vietai.

EUDR BUJ 1.24.: "Piemēram, lielam beramkravas pārvadājumam, kurā tiek vesta no vairākiem simtiem zemes gabalu dažādās valstīs iegūta soja, būtu jābūt saistītam ar pienācīgas pārbaudes paziņojumu, kurā iekļautas visas attiecīgās ražotājvalstis un ģeolokācijas dati katram šajās valstīs esošam zemes gabalam, no kura attiecīgajā pārvadājumā esošā soja nākusi."

Masas bilances kakao: nozares prakse

Kakao nozari galvenokārt raksturo izejvielu iegāde pēc masas bilances principa, kas ir būtisks elements sajaukšanas procesā. Praksē šī sajaukšana parasti notiek pēc kakao ieviešanas ES, pārstrādes vai ražošanas posmos.

Papildu informatīvie materiāli
Kakao

EUDR BUJ (2025. gada aprīlis)

1.4.: Regula nosaka, ka pirmprecēm, ko izmanto visu tās darbības jomā ietilpstošo izstrādājumu ražošanai, jābūt izsekojamām līdz konkrētam zemes gabalam.

Saskaņā ar Regulu nav pieļaujamas masas bilances pārraudzības ķēdes, kas jebkurā piegādes ķēdes posmā ļauj neatmežojošām pirmprecēm piejaukt pirmprecis, kuru izcelsme nav zināma vai kuras ir saistītas ar atmežošanu, jo attiecībā uz tām nav garantiju, ka ES tirgū laistās vai no tā eksportētās pirmprecis neveicina atmežošanu.

Šī iemesla dēļ pirmprecis, kas tiek laistas ES tirgū vai eksportētas no tā, katrā piegādes ķēdes posmā ir jānodala no pirmprecēm, kuru izcelsme nav zināma vai kuras ir saistītas ar atmežošanu.

1.5.: Ja identificēšanu un nošķiršanu nevar veikt, piemēram, tāpēc, ka neatbilstīgie izstrādājumi ir sajaukti ar pārējiem, tad viss attiecīgais izstrādājums ir uzskatāms par neatbilstīgu.

Kā Fairtrade atbalsta uzņēmumus?

Ģeolokācijas dati no Fairtrade ražotājiem, kas iesaistīti masas bilancē balstītās piegādes ķēdēs, saskaņā ar Fairtrade standartiem

Fairtrade standarti nodrošina, ka ģeolokācijas tiek pakļautas atmežošanas riska novērtējumiem

Ekspertīze un atbalsts piegādes ķēdes izsekojamības jomā

Vai EUDR ļauj turpināt iegādāties Fairtrade masas bilances kakao?

Fairtrade ietvaros masas bilance ir izsekojamības sistēma, kas ļauj piegādes ķēdē kombinēt Fairtrade sertificētas sastāvdaļas ar Fairtrade nesertificētām sastāvdaļām, ar nosacījumu, ka par katru izstrādājumu, kas patērētāju tirgū pārdots kā Fairtrade izstrādājums, ražotāji ir pārdevuši līdzvērtīgu apjomu saskaņā ar Fairtrade noteikumiem.

Šī pieeja palīdz:

- paplašināt lauksaimnieku iespējas realizēt produkciju, vienlaikus ļaujot uzņēmumiem pielāgot resursus attiecībā uz savu apņemšanos iesaistīties Fairtrade izejvielu iegādē (piemēram, izvairoties no pārmērīgi augstām izmaksām, ko rada izejvielu nodalīšana);
- sniegt patērētājiem pārlicību, ka pārdoto sertificēto sastāvdaļu apjoms atbilst sertificēto lauksaimnieku sākotnēji saražotajam apjomam.

Šī masas bilances pieeja atbilst EUDR prasībām tiktāl, ciktāl Fairtrade materiāli netiek sajaukti ar materiāliem, kuri ir saistīti ar atmežošanu vai kuru izcelsme nav zināma.

Izsekojamības modeļi Fairtrade ietvaros

Fairtrade izšķir dažādus izsekojamības līmeņus, kas atspoguļojas arī tās marķēšanas sistēmā:

Saglabāta identitāte (IP)

- pilnīga izsekojamība līdz konkrētai ražotāju organizācijai un zemes gabalam;
- brīvprātīgi saskaņā ar Fairtrade standartiem;
- attiecas tikai uz ierobežotu skaitu izstrādājumu.

Nodalīšana

- sertificēti izstrādājumi tiek fiziski nodalīti no nesertificētiem izstrādājumiem visā piegādes ķēdē.

Masas bilance

- sertificētus un nesertificētus izstrādājumus var kombinēt;
- stingra prasība veikt sertificēto apjomu uzraudzību un uzskaiti.

Atbilstība EUDR neprasa pāriet no masas bilances modeļa uz saglabātas identitātes vai nodalīšanas modeli. Ņemot vērā, ka EUDR ietvaros jāvāc ģeolokācijas dati par visām saistītajām izcelsmes vietām, Fairtrade masas bilances modeli var turpināt īstenot. Pilnīga identitātes saglabāšana nav obligāta, ja vien tiek nodrošināta neatmežojošas izcelsmes izejvielu izmantošana.

Galvenās atziņas

Atbilstīgu un neatbilstīgu izstrādājumu vai materiālu kombinēšana nav atļauta, un šāda rīcība padarīs visu izstrādājumu par neatbilstīgu.

Nodalīšana gan fiziskā, gan digitālā formā ir būtiska, lai nodrošinātu atbilstību EUDR.

Izstrādājumus vai materiālus no dažādiem avotiem drīkst sajaukt tikai tad, ja tie visi atbilst EUDR prasībām; šādos gadījumos pienācīgai pārbaudei nepieciešamā informācija ir jāapkopo par katru izstrādājumu un ražošanas vietu.

Fairtrade var palīdzēt uzņēmumiem pildīt izsekojamības prasības un risināt ar tām saistītos izaicinājumus.

Gatavība EUDR ar Fairtrade

eudrsupport@fairtrade.fi

Vai šī informācija
bija noderīga?
Pastāstiet mums!

